नासया हनुकेन च। ब्रह्मरन्ध्रेण कर्णाभ्यां यद् भूमिस्पर्शनं क्रमात्। तदष्टाङ्ग इति प्रोक्तो नमस्कारो मनीषिभिः६। प्रदक्षिणत्रयं कृत्वा साधको वर्त्तुलाकृति। ब्रह्मरन्ध्रेण संस्पर्शः क्षितेर्यः स्यान्नमस्कृतौ। स उग्र इति देवौघैरुच्यते विष्णुतुष्टिदः७। नदानां सागरो यादृग् द्विपदां ब्राह्मणो यथा। नदीनां जाह्नवी यादृग् देवानामिव चक्रधृक्। नमस्कारेषु सर्वेषु तथैवोग्रः प्रशस्यते। त्रिकोणाद्यैर्नमस्कारैः कृतैरेव तु भक्तितः। चतुर्वर्गं लभेद् भक्तो नचिरादेव साधकः। नमस्कारो महायज्ञः प्रीतिदः सर्वतः सदा। सर्वेषामपि देवानामन्येषामपि भैरव!। योऽसावुग्रो नमस्कारः प्रीतिदः सततं हरेः। महामायाप्रीतिकरः स नमस्करणोत्तमः"। नतिविशेषस्तु यामले "त्रिकोणाकारा सर्वत्र नतिः शक्तेः समीरिता। दक्षिणाद्वायवीं गत्वादिशं तस्माच्च शाम्भवीम्। ततश्च दक्षिणं गत्वा नमस्कारस्त्रिकोणवत्। अर्द्धचन्द्रं महेशस्य पृष्ठतश्च समीरितम्। शिवप्रदक्षिणे मन्त्री अर्द्धचन्द्रं क्रमेण तु। सव्यासव्यक्रमेणैव सोमसूत्रं न लङ्घयेत्। (सोमसूत्रं जलनिःसरणस्थानम्) "प्रसार्य्य दक्षिणं हस्तं स्वयं नम्रशिराः पुनः। दर्शयेद्दक्षिणं पार्श्वं मनसापि च दक्षिणः। त्रिधा च वेष्टयेत् सम्यक् देवतायाः प्रदक्षिणम्। एकहस्तप्रमाणश्च एकशोपि प्रदक्षिणम्"।

"गन्धर्वतन्त्रे देवमानुषगन्धर्वा यक्षराक्षसपन्नगाः। नमस्कारेण तुष्यन्ति महात्मानः समन्ततः। नमस्कारेण लभते चतुर्वर्गं महोदयम्। सर्वत्र सर्वसिद्ध्यर्थं नतिरेका प्रवर्त्तते। नत्या विजयते लोकान् नत्या धर्मः प्रवर्त्तते। नमस्कारेण दीर्घायुरच्छिन्ना लभते प्रजाः। चतुर्वर्गं लभेद्भक्तो नचिरादेव साधकः। नमस्कारो महायज्ञः प्रीतिदः सर्वतः सदा। नमस्कुरु महादेवीं प्रदक्षिणञ्च भक्तितः"। योगिनीतन्त्रे पूर्वखण्डेऽष्टमपटले "प्रदक्षिणत्रयं कुर्य्यात् पद्माकारं नमेत्ततः। दक्षिणादुत्तरं गत्वा देवस्य च महेश्वरि!" प्रदक्षिणत्रयम् आदि मध्यावसाने ज्ञेयम्। तथाच कुमारीपूजामधिकृत्य रुद्रयामले उत्तरखण्डे षष्ठपटले "प्रदक्षिणत्रयं कुर्य्यादादौ मध्ये तथान्ततः। पश्चात्तु दक्षिणां कुर्य्यात् रजतैः स्वर्णमौक्तिकैः"। "कृताञ्जलिं ततो बद्ध्वा भ्रामयित्वा नमेत्ततः। प्रत्येकभ्रमणे देवि! दण्डवत् प्रणिपातयेत्। योनो नमेद्भ्रमित्वा तु अपराधो भवेत्तदा। अबद्ध्वा ञ्जलिना यस्तु नमस्कारं करोति सः। मोहान्धकार नरके पच्यते नात्र संशयः। पातान्तरे न प्रणमेन्मूर्ध्ना न च क्षितिं स्पृशेत्। शपन्ति देवतास्तस्य विफलं तत् प्रकीर्त्तितम्। प्रणामे देवदेवस्य यावत्यो मृत्तिकाः प्रिये!। शरीरे वा महेशानि! तस्य पुण्यफलं शृणु। यावन्तो रेणवस्तस्य यावत् कालञ्च तिष्ठति। तावद्वर्षसहस्राणि ब्रह्मलोके महीयते"। योगिनी॰गन्धर्वतन्त्रे "कायिको वाग्भवश्चैव मानसस्त्रिविधः स्मृतः। नमस्काराश्च विज्ञेया उत्तमाधममध्यमाः। कायिकैस्तु नमस्कारैर्देवास्तुष्यन्ति सर्वदा। नमस्कारेषु सर्वेषु कायिकः प्रथमः स्मृतः। जानुभ्यामवनीं गत्वा संस्पृश्य शिरसा क्षितिम्। क्रियते यो नमस्कारः प्रोच्यते कायिकस्तु सः। पुटीकृत्य करौ शीर्षे सर्वधर्मार्थसाधनम्। प्रसार्य्य दक्षिणं हस्तं स्वयं नम्रशिराः पुनः। दर्शयन् दक्षिणं पार्श्वं भक्तिश्रद्धा समन्वितः। सकृत् प्रदक्षिणं कृत्वा वर्त्तुलाकृति साधकः। स तु प्रदक्षिणो ज्ञेयः सर्वदेवैकतुष्टिदः। अष्टोत्तरशतं यस्तु देव्याः कुर्य्यात् प्रदक्षिणम्। स सर्वकाममासाद्य पश्चान्मोक्षमवाप्नुयात्। त्रिकोणमथ षट्कोणमर्द्धचन्द्रं प्रदक्षिणम्। दण्डमष्टाङ्गमुग्रञ्च सप्तधा नतिलक्षणम्। दक्षिणाद्वायवीं गत्वा तस्माद्व्यावृत्य दक्षिणम्। गत्वा योऽसौ नमस्कारः सोऽर्द्धचन्द्रो मम प्रियः। नमस्कारेषु जानीयादासां प्राकृतमद्रिजे!। त्यक्त्वा स्वमासनस्थानं पश्चाद्गत्वा नमस्कृतौ। निपत्य दण्डवद्भूमौ दण्ड इत्युच्यते बुधैः। तथैव दण्डवद्भूमौ निपत्य हृदयेन च। चिबुकेन मुखेनाथ नासया हनुकेन च। चक्षुषा चाथ कर्णाभ्यां ब्रह्मरन्ध्रेण चैव हि। तदष्टाङ्गमिति प्रोक्तं यद्भूमिं स्पृशते क्रमात्"। मेरुतन्त्रे "हस्ताभ्यां चरणाभ्याञ्च जानुभ्यां वक्षसा तथा। मूर्ध्ना दृष्ट्या तथा वाचा चित्तेनाष्टाङ्ग ईरितः। हस्तजानुशिरोवाक्यधीभिः पञ्चाङ्ग ईरितः"। गन्धर्वतन्त्रे ब्रह्मरन्ध्रेण संस्पर्शः क्षितेर्यः स्यात् नमस्कृतौ। स उग्र इति विज्ञेयो विष्णोस्तुष्टिप्रदायकः। या स्वयं गद्यपद्याभ्यां घटिताभ्यां नमस्कृतिः। क्रियते भक्तियुक्तेन वाचिकस्तूत्तमः स्मृतः। पौराणिकैर्वैदिकैर्वा तान्त्रिकैः क्रियते नतिः। स मध्यमो नमस्कारो भवेदाचारतः सदा। परेषां गद्यपद्याभ्यां नमस्कारो यदा भवेत्। स वाचिकोऽधमो ज्ञेयो नमस्कारेषु सर्वतः। इष्टमध्यानिष्टगतैर्मनोभिस्त्रिविधं भवेत्। नमनं मानसं प्रोक्तमुत्तमाधममध्यमम्।